

Norrbottens

KURIREN

LÖRDAG

17 maj 2014

Vecka 20
Årgång 151
Nummer 114
Pris: 20 kronor
0920-26 29 00

TIPSA OSS!
SMS & MMS 720 18
Inled med NK följt av ett mellanslag

Ledare 2 • Debatt 3 • Lokalt 4 • Inrikes 23 • Utrikes 23 • Börs 25 • Kultur 26–27 • Familj 28 • Folk 30 • Fria ord 31 • Sport 32–40 • Väder 50 • Serier 51 • TV Bilagan

Nej, minister Billström vill inte ändra på reglerna

”Det här är en fråga om mänskliga rättigheter, då måste man vidta åtgärder.

Eva Eriksson,
tidigare utredare
för regeringen

DOKUMENT. Oseriösa män härjar i lagens gråzoner. Kvinnojouren i Luleå hade förra året kontakt med 39 kvinnor som flyttat till Sverige för att starta nya liv. Men som utnyttjats, förnedrats, flytt eller kastats ut på gatan av männen. Frågan är utredd på regeringsnivå. Det finns konkreta förslag som skulle hjälpa kvinnorna. Ändå görs – just ingenting.

Sidorna 4, 5 och 6

Facit efter Obol

OBOLHÄRVAN Pensionärer, andra privatpersoner, hockeyspelare och företag. Gemensamt har de att de förlorade stora pengar på Obol. Nu står det klart vad de får tillbaka. **8**

Båtstöder för miljonbelopp

BROTT Båtar och skotrar för miljonbelopp har försvunnit från privatpersoner och företag. Efter spaning kunde polisen gripa två män. **12**

KULTUR
**SKÅDE-
SPELARE
FICK
KURS I
DRAG-
TEKNIK** **27**

Klar. Lennart Petrell.

NHL-meriter till Luleå Hockey

SPORT Den finska NHL-meriterade forwarden Lennart Petrell har skrivit på för Luleå Hockey. **32-33**

DUO HELG
**24 SIDOR EXTRALÄSNING
& HELA VECKANS TV**

**Anna-Sofia
Wirén:
Journalistik
från ditt
kvarter** **8**

Nyhetschefer

Lotta Sandhammar
0920-26 29 09
Jimmy Landström
0920-26 29 04

Kontakta

redaktionen
redaktionen@
kuriren.com

Fax: 0920-26 29 53
Sms och mms: 720 18,
skriv NK, gör mellanslag
och sedan texten eller
bilden

Dagens fråga**Vad ser du fram
emot i sommar?**

**Calle Lundqvist, 15, stu-
derande, Porsön:** Sommar-
lovet och att vara ledig. Min
familj har även pratat lite
om en resa till England.

**Olle Eriksson, 17, kock,
Luleå:** Jobba och att få
tjäna pengar.

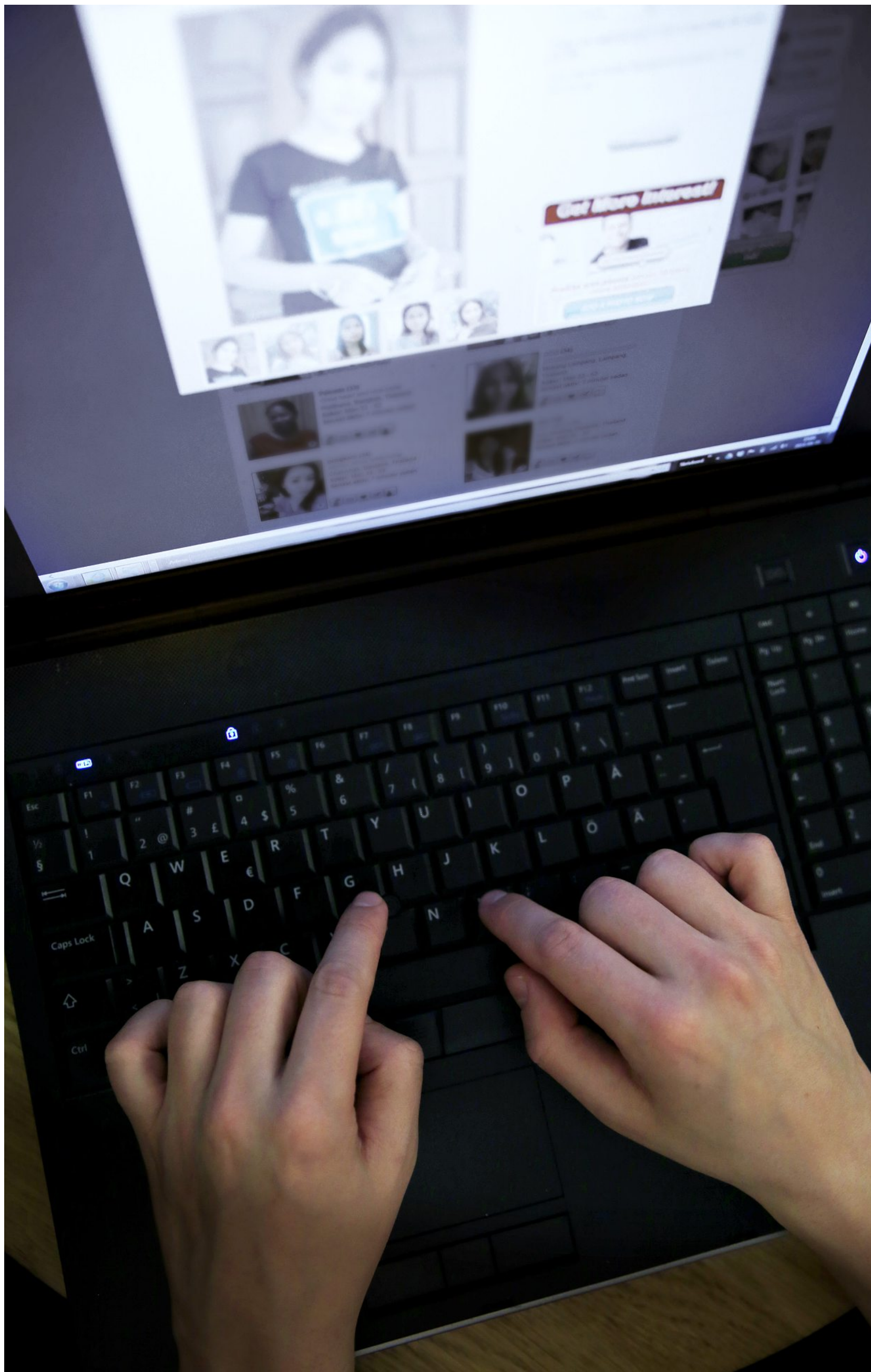
**Gunvor Nilsson, 70,
pensionär, Klintbacken:**
Sol, värme och att få vara
hemma.

I dag ...

... tänker jag på Nantida, Si-
rirat, Sirinthorn, Tanwarin
och Anita. Några modiga
kvinnor vars berättelser
burit min granskning *Lyd
– eller lämna landet*. Deras
vittnesmål är ovärderliga.
Samtidigt är det sorge-
samt att fokus ständigt
hamnar på just kvinnorna.
Inte på den grupp oseriösa
män som nyttjar lagen
som ett maktmedel i för-
trycket. Nästa gång söker
jag svar på frågan: vad är
det som får dessa män att
göra så här? Mejla gärna
tips eller synpunkter.
God morgon!

Johanna Hövenmark

johanna.hovenmark@kuriren.com

Globalisering, dejting – och politisk ängslighet. Många hittar sin livskamrat på någon av dejtingsajterna för människor i olika länder. Parallellt pågår en slags männi-
skohandel. Experterna anser att politikerna sticker huvudena i sanden.

Foto: Linda Wikström

■ ■ ■ Varje år förenas tusentals personer från andra länder med en älskad partner i Sverige. Den här granskningen handlar inte om dem. Eller alls om kärlek.

Den handlar om hur lagstiftningen gynnar män som likställer kvinnor med handelsvaror.

I artikelseriens sista del berättar vi om förslag till åtgärder – och ställer migrationsministern mot väggen.

”Det handlar om människohandel”

LULEÅ

Det är en form av människohandel. Ändå blir larmrapporterna hyllvärmare på regeringskansliet.

– Inte bara den här utan även tidigare regeringar har låtit frågan passera, säger Eva Eriksson.

Det var som landshövding i Värmland som folktoppartisten och tidigare riksdagsledamoten Eva Eriksson slog larm. Siffror hade visat att hennes län var särskilt drabbat av män som använde lagstiftningen för att utnyttja utländska kvinnor. Ingen nytt fenomen, egentligen.

– Det här har vi jobbat med i många år, säger Angela Beausang, ordförande i Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.

Eva Eriksson utsågs 2011 till särskild utredare för regeringen. Till arbetet knöts experter från Migrationsverket, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelserna och forskningsvärlden.

I juni 2012 överlämnades rapporten *Kvinnor och barn i rättens gränsland* till regeringen.

Sedan hände just inget alls.

– Jag var tydlig och klar i min utredning. Det var kanske några som tyckte det var lite jobbigt att hantera. Det är inte bara den här utan även tidigare regeringar som låtit frågan passera, säger Eva Eriksson.

I utredningen finns förslag för att minska svängrummet för oseriösa män.

– Det man kan göra är att titta på hur ska ett lagförslag se ut. För övrigt finns underlag och material. Det här är en fråga om mänskliga rättigheter, då måste man vidta åtgärder. Det handlar om människohandel, helt enkelt. Egentligen är det helt otroligt att man ska behöva hantera sådana frågor 2014, säger Eriksson.

Hon menar att beslutsfattarna tassar runt frågan.

– Det finns många kvinnor från olika länder som lever här under lyckliga förhållanden, så är det alltid. Men det är inte dem vi diskuterar. Det måste vara så att utländska kvinnor som far illa ska ha samma villkor som andra som far illa i landet. Så är det inte nu. Här finns ett inslag av förakt för kvinnor. Man kan nästan kalla det ”skyll dig själv” eller ”lite stryk får du väl tåla”, säger Eva Eriksson.

I stället för att skrida till verket har regeringen nyligen startat en ny kartläggning.

Och medan kvarnarna sakta maler, fortsätter oseriösa män att utnyttja den lagstiftning som gör det möjligt att behandla kvinnor som slit-och-släng-varor.

Som i Nantidas fall, vilket Kuriren berättade om i artikelseriens första del. Utslängd på gatan av två svenska män.

Första gången i en stad söderöver. Andra gången i Bodens kommun där socialtjänsten uppmanade henne att vänta när hon själv sökte kontakt. Samma socialtjänst försökte dribbla över sitt lagstadgade ansvar till Migrationsverket. Och lät sedan kvinnojouren i Lu-

leå ta stora delar av ansvaret som vilar på kommunen.

Sannolikt hade det gjort skillnad om samhället funnits där när Nantida kom till Sverige.

– Varje kommun måste fundera över hur man tar emot de kvinnor som kommer. Det måste finnas ett system för att informera om rättigheter och skyldigheter. Rätt att läsa svenska, till exempel. Sådant många kvinnor inte tror att de har rätt till. De här kvinnorna måste behandlas som andra invandrare men står liksom vid sidan av all introduktion, säger Eva Eriksson.

Johanna Hövenmark

”Varje kommun måste fundera över hur man tar emot de kvinnor som kommer. Det måste finnas ett system för att informera om rättigheter och skyldigheter. Rätt att läsa svenska, till exempel. Sådant många kvinnor inte tror att de har rätt till.”

Eva Eriksson, tidigare utredare för regeringen

Kvinnan hänvisas till mannens nätverk

LULEÅ

Utländska kvinnor som flyttar till svenska män får inte samhällets hjälp att komma i arbete. Den gruppen blev kvar i kylan när regeringen utökade etableringslagen.

– Det är ett allvarligt svek mot de här kvinnorna att inte låta dem omfattas av etableringslagen. Varje kvinna som kommer hit ska ses som en individ, säger Monica Bur-

man, forskare vid Umeå universitet.

Etableringslagen, utvidgad den 1 januari i år, handlar om insatser för att invandrare snabbt ska komma ut i arbetslivet. Förslaget till ändringar omfattade även personer med tillfälligt uppehållstillstånd på grund av anknytning till svenska medborgare.

– Men där backade regeringen och menade att dessa kvinnor har

ett nätverk via männen och därför inte behöver etableringsinsatser. En gammal patriarkal uppfattning. Otroligt märkligt, säger Monica Burman.

Hon studerar hur lagstiftningen påverkar kvinnor med tillfälligt uppehållstillstånd.

– Det går inte att tänka på det där sättet. De här kvinnorna är oerhört utlämnade. För många går det bra, de som kommer till

män som är okej. Men alldeles för många har det inte så. Man fortsätter se dem som undantag och överlämnar åt männen att ta hand om det här, vilket blir fullständigt absurd om det är en våldsutövande man. Man överger kvinnorna, skulle jag säga. Sverige har inte ens en ambition att få kunskap eller kontakt med den här världen, säger Monica Burman.

Johanna Hövenmark

Experternas förslag

Så kan de oseriösa männen stoppas

● **Tvåårsregeln**, det tillfälliga uppehållstillståndet, sätter kvinnor och medföljande barn i underläge. Efter som det är en provotid i landet görs ingen ingående prövning av seriositeten innan kvinnorna kommer. Låt en särskild utredning ta fram förslag på hur prövningen kan göras noggrannare samt om tvåårsregeln ska tas bort eller ändras.

● **Migrationsverkets riskbedömning** om våld eller kränkningar ska omfatta alla snabba anknytningar, alltså även gifta personer. Att hastigt gifta sig är i dag ett sätt att slippa samhällets kontroll. En handläggare som vet att det finns risk för våld får i dag inte avslå ansökan om tillfälligt uppehållstillstånd, om paret hunnit gifta sig.

● **Ta bort utlänningslagens gradering** av våld där ”enstaka mindre allvarliga” våldshandlingar inte räknas. Utländska kvinnor och barn ska ha samma skydd som svenskar. I dag måste kvinnan kunna bevisa att våldet varit tillräckligt för att få stanna i Sverige.

Hon måste bevisa att hon lämnat mannen på grund av våldet och helst ha gjort en anmälan. Det rimmar illa med forskningen om våld i nära relationer. Tröskeln att anmäla våld är särskilt stor för kvinnor vars enda anknytning till Sverige är förövaren.

● **Ta bort utlänningslagens krav** att förhållandet ska ”ha varat mer än kort tid” sedan kvinnan kom till Sverige för att våldet ska räknas som skäl att stanna. Kravet signalerar att utländska kvinnor bör stanna kvar ett tag hos mannen, samtidigt som samhället uppmanar andra kvinnor att gå vid första slaget.

● **Utse ett offentligt biträde** omedelbart en kvinna uppger att hon eller hennes barn utsatts för våld eller allvarlig kränkning. I dag utses ett biträde först när utvisning är aktuellt.

● **Ställ krav** på Migrationsverket att ge alla sökande information om tvåårsregeln och dess konsekvenser.

● **Kommunerna bör aktivt söka** upp personerna som flyttar in, inte för kontroll, utan för information. Sedan den 1 maj 2013 har personer med tillfälligt uppehållstillstånd samma rätt till samhällsinformation som andra invandrare.

● **Ett förslag** är att Migrationsverket får ansvaret att informera kommunerna om vilka som flyttar in med tillfälligt uppehållstillstånd.

● **Länsstyrelserna får ansvaret** att samordna insatser för att stödja kvinnor som kommer till Sverige och far illa.

Källa: SOU 2012:45

Sid 6: Ministern mot väggen

Ministern vill inte ändra tvåårsregeln

LULEÅ

Migrationsminister Tobias Billström (M) tänker inte rucka på tvåårsregeln. Den del av lagen som ger oseriösa män ett effektivt vapen mot kvinnor och barn.

Om förhållandet bryts inom två år utvisas kvinnan. Det är innebörden i den uppskjutna invandringsprövningen, kallad tvåårsregeln. Permanent uppehållstillstånd kan bli aktuellt först efter provotiden.

Som Kuriren har visat använder oseriösa män regeln som maktmedel: om du inte lyder ser jag till att du utvisas.

Något av det viktigaste i Eva Erikssons statliga utredning var förslaget att se över tvåårsregeln. Varför gör ni inte det?

– Det är du som säger att det är en viktig del, säger Tobias Billström. Men enligt rapporten är det ju en viktig del.

– Det finns starka skäl för den här typen av regler. För att undvika skenäkenskap och försök att kringgå den reglerade invandringen.

Om man tog bort tvåårsregeln – tror du att landet skulle invaderas av folk som försöker fuskas till sig permanenta uppehållstillstånd?

– Jag tror att det är viktigt att man avvaktar de kartläggningar som pågår för att se om det behöver vidtas några åtgärder.

Tobias Billström syftar på en ny utredning av skyddsregeln som ska ge våldsutsatta kvinnor och barn möjlighet att stanna i Sverige, även om förhållandet med mannen bryts inom två år. En regel som redan både kartlagts och kritiserats, med konkreta förslag till ändringar.

Som det är i dag graderas våldet, "mindre allvarligt" våld räknas inte som skäl. Tuffa kriterier för att våldet ska räknas krockar med kunskapen som i dag finns om våld i nära relationer. En tung bevisbör-

da läggs på kvinnorna. Det är ju redan utrett. Blir det inte bara utredning på utredning?

– Det är viktigt att man är noggrann när man gör de här bedömningarna, säger Tobias Billström.

Det här är inget nytt fenomen, många kvinnor drabbas varje år. Varför drar det ut på tiden?

– Den kartläggning som pågår kommer att ge svar på hur lagstiftningen fungerar.

Varför hände inget med den förra statliga utredningen?

– Det finns starka skäl för den typ av regelverk vi har, till exempel tvåårsregeln.

Experter i förra utredningen menar att det finns en ängslighet hos beslutsfattare. Är du ängslig?

– Om jag är ängslig?

Utredning på utredning. Tobias Billström har lagt den tidigare statliga utredningen på hyllan och nyligen beställt en ny kartläggning.

Foto: Lars Pehrson

Det finns starka skäl för den här typen av regler.

Tobias Billström, migrationsminister

Nej, jag vill konstatera att från regeringens sida är vi fokuserade på att stärka kvinnors rättigheter. De åtgärder och initiativ vi har tagit är många. Bland annat att stärka informationen till kvinnor som kommer till Sverige på grund av anknytning så att de får kunskap om sina rättigheter. Vi har också ändrat lagen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. Det innebär att kvinnor som kommer på grund av anknytning har rätt till samhällsorientering, säger Billström.

Anser du att detta handlar om människohandel?

– Hur menar du nu? När svenska män, ibland flera gånger i rad, bjuder hit

kvinnor från andra länder och utnyttjar dem för hushållsarbete, sexuella tjänster eller annat och sedan kastar ut dem på gatan.

– Kartläggningen som nu görs är en del av regeringens arbete att bekämpa mäns våld mot kvinnor. En central fråga är informationen till kvinnorna som kommer hit.

Men tycker du att det är människohandel?

– De initiativ vi tar syftar till att skapa en situation där kvinnorna genom information kan göra bra val, innan de kommer till Sverige och efteråt.

Men tycker du att det är människohandel när det blir så här?

– Det beror på vad du menar med människohandel. Det är ett brott och brott ska alltid beivras, naturligtvis. Jag kan inte här och nu slå fast att en person som väljer att gifta sig med en annan person begår ett brott. Däremot är det ett brott att kränka personen, utnyttja och exploatera. Därför är det viktigt med informationsinsatser och att beivra brottet, säger Tobias Billström.

Johanna Hövenmark